

Länsstyrelsen Dalarna arbetar inom projektet Odlingslandskapets natur- och kulturvärden bl.a. för att öka förutsättningarna för fortsatt skötsel av länets ängar så att deras natur- och kulturvärden kan bevaras. Läs mer om projektet på [www.lansstyrelsen.se/dalarna/naturokulturprojekt](http://www.lansstyrelsen.se/dalarna/naturokulturprojekt)



Landshövding Maria Norrfalk överlämnar årets Silverlie samt ett diplom till pristagarna 2012.

## Lars-Erik och Inga Andersson årets ängsbrukare i Dalarna 2012

Inga och Lars-Erik har i hela sitt liv skött ängsmarken som ligger i sluttningarna mot en bäck som går genom deras gård. Sedan slutet på 1960-talet har de också gjort en stor del av jobbet med att sköta Hembygdsföreningens äng vid Norrboda Gammelsta, som ligger alldeles nedanför deras gård. De har också varit med och stöttat hembygdsföreningen när de haft kurs i lieslätter.

Juryns motivering till att ge priset till Lars-Erik och Inga lød: "Med varsam hand har Lars-Erik och Inga Andersson i närmare 50 år skött ängen invid Norrboda Gammelsta. Tack vare deras idoga arbete finns denna pärla bevarad

åt kommande generationer att förvalta." I juryn ingår en representant vardera för Naturskyddsföreningens länsförbund, Dalarnas fornminnes och hembygdsförbund, LRF och Länsstyrelsen. Juryn var enig om att utmärkelsen i år skulle gå till Inga och Lars-Erik Andersson men vill också framföra att många av de andra nominerade också skulle vara värda ett pris för sina insatser – men det finns fler chanser kommande år!

Vid prisutdelningen, som ägde rum i Norrboda Gammelsta rum en solig förmiddag i slutet av juni, var flera av medlemmarna från Ore Hembygdsförening med. De uppskattar verkligen

den kulturgärning som Lars-Erik och Inga utfört och hoppas att de kommer att fortsätta att stötta dem när de nu med sina egna liar ska fortsätta hävden av Gammelstans ängar.



SVT filmar för inslag i GävleDala:



## Ny version av "Ängar"

Den gula broschyren "Ängar" var en av de första som kom ut i Jordbruks-verkets serie "Biologisk mångfald och variation i odlingslandskapet". Broschyren har varit slut ett tag, men nu har den kommit ut i en ny, omarbetad och utökad, upplaga.

Den finns att ladda ner som pdf-fil på [www.jordbruksverket.se](http://www.jordbruksverket.se) och som länk från länsstyrelsens hemsida (adress finns på framsidan).

Hör av dig till Märta Ohlsson (se nedan) om du vill ha ett exemplar. Vi kommer också att ha med dem på kurser och andra aktiviteter.

# Ängssvampar i Dalarna

**Fyra års inventering av Dalarnas ängar ger oss en inblick i en tidigare okänd värld!**

Inom ramen för det nationella åtgärdsprogrammet för svampar i ängs- och betesmarker har Länsstyrelsen låtit Dalarnas främste kännare av ängarnas svampar Anders Janols kartlägga länets allra finaste gräsmarker. Inventeringen har pågått under 2007-2010 och har resulterat i en diger rapport som nu finns tillhanda i bokform hos Länsstyrelsen.

Resultatet av inventeringarna är överraskande rikt. I de hundra slätter-ängar, naturbetesmarker och fåbodvallar som Anders Janols har genomskött, har han påträffat inte bara alla åtgärdsprogrammets tre mycket sällsynta fokusarter, utan därtill en myllrande rikedom av vaxskivlingar, rödskivlingar, fingersvampar och jordtungor. Gemensamt för dessa arter är att de alla är helt bundna till välskött gamla gräsmarker som aldrig har konstgödslats eller plöjts. Det har länge varit känt att våra gamla gräsvålar hyser en unikt rik ört- och gräsflora med många hotade och sällsynta arter. Att svampbeståndet i många fall är lika rikt, intressant och skyddsvärt kommer kanske som en överraskning för många ängsbrukare. Med hjälp av denna volym kan man identifiera merparten av de mest typiska och intressanta svamparna i

ängsmarkerna. De är som regel både formrika och färgglada, med en färgskala som går från vitt och gult över orange, rosa och djuprött till blått och violett. Ängssvamparna hör till de allra vackraste av ängens alla invånare!

Detta arbete utgör en milstolpe i vår kännedom om ängarnas värden. Den fungerar också som en inspirations-samling och är rik på förslag och diskussioner om lämplig skötsel för arterna. Ibland ställer svamparna samma krav på hävden som blommorna, ibland föredrar de hårt slitaget, som t ex i gräset vid en midsommarstång!

Hundra områden beskrivs i text, bild och kartor och lika många olika svampar presenteras i bild. Boken omfattar 200 sidor och är rikt illustrerad. Den kostar 250 kr och kan köpas eller beställas från Länsstyrelsen i Dalarna.



Tomas Ljung  
[tomas.ljung@lansstyrelsen.se](mailto:tomas.ljung@lansstyrelsen.se)



## Medverka i Liebladet!

Har du något du skulle vilja berätta om din äng och arbetet med att sköta den. Någon historia om ängen från förr? Några spännande växter som dykt upp under åren? Några problem du skulle vilja diskutera? Tips om hur

man kan använda höet om man saknar egna djur? Gör då som Birgitta Berggren och hör av dig till bladets redaktör Märta Ohlsson (se nedan).

Birgittas artikel kan du läsa på nästa sida..

Birgitta Berggren.  
Foto: Lennart Lindström

**Liebladet** ges ut av Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Text och foto där inte annat anges: Märta Ohlsson.

**Prenumeration** är gratis. Meddela om du vill ha bladet per e-post istället för en tryckt tidning. Tipsa gärna andra som du tror är intresserade! Hör även av dig om du inte vill ha fler nummer av Liebladet!

**Annonser:** Det är gratis att annonsera om allt som har relevans för ängsskötsel i Dalarna.

**Redaktör:** Märta Ohlsson, tfn 023-811 30, e-post [marta.ohlsson@lansstyrelsen.se](mailto:marta.ohlsson@lansstyrelsen.se)



Europeiska jordbruksfonden för  
landsbygdsutveckling: Europa  
invaktar i landskapsområden







# Vill du gå på kurs 2013?

De senaste åren har Länsstyrelsen ordnat kurser om lien och lieslätter. I somras var flera av kurserna fulltecknade med folk på kölista, men det kommer troligen nya chanser att gå en kurs nästa sommar. Vi är i planeringstagen nu och undrar vad Liebladets läsare har för behov och önskemål.

## Liekurser

### Slipad lie och/eller knacklie?

Vilken typ av kurs ska vi ordna? Vill du lära dig slipa och slå med slipad lie? Eller är du intresserad av att lära dig tekniken att knacka eggen vass med en hammare och ett litet städ. I båda kurs typerna ingår slätterteknik.



### Nybörjarkurs eller fördjupning?

Är du intresserad av nybörjarkurs eller av repetition och fördjupning? Är det något speciellt du vill lära dig eller öva på?

## Tillverkning av tillbehör

### Hässjevirke

Saknar du hässjevirke, eller börjar ditt du har bli dåligt? Om intresse finns och vi hittar någon som villig och kunnig instruktör kan vi ordna kurser i att tillverka nytt hässjevirke.?

### Orv och/eller räfsor

Tillverkning av orv eller räfsor skulle vi också kunna ordna kurs i om vi får tag på lärare och lokal.

## Andra ämnen

### Byggnadsvård

Under 2012 anordnade vi inom projektet en helgkurs i praktisk byggnadsvård och en halvdagskurs på temat renovering av timmerbyggnader. Vi kommer eventuellt att ordna liknande kurser även 2013.

## Fröodling

Vi arrangerade också en kurs om fröodling av bevarande- och amatörsorter av grönsaker. Om intresse finns kommer vi att ordna en praktisk kurs 2013, med sådd på våren och en återträff på hösten för att skörda fröerna.

## Vad har du för önskemål?

### Var i Dalarna?

Har du några önskemål om i vilken del av länet vi ska lägga kurserna? Vet du någon lämplig plats? För kurser med slipade liar behöver det finans tillgång till el till slipstenarna.

Tycker du att någon eller några av kurserna vi föreslår låter intressanta? Eller är det någon annan typ av kurs med koppling till ängsskötsel som du tycker att vi ska försöka ordna?

Hör av dig till:  
Märta Ohlsson  
[marta.ohlsson@lansstyrelsen.se](mailto:marta.ohlsson@lansstyrelsen.se)  
Tfn 023-811 30

20030979

